

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม
ผู้วิจัย	นายวัชร คงแสนคำ
สถานศึกษา	โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
ปีที่วิจัย	2563 - 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม 2) พัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม และ 4) ปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ประชากร ได้แก่ ครู จำนวน 42 คน และนักเรียน จำนวน 603 คน โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ปีการศึกษา 2564 โดยการวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม และขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกผลการสังเกตข้อมูล 2) แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบสัมภาษณ์สาเหตุและแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบบันทึกผลการสังเกตเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ 5) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างรูปแบบ 6) แบบประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 7) คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 8) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจของครู 9) แบบสรุปผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน 10) แบบสรุปผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 11) แบบสรุปผลการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 12) แบบ

สรุปผลการประกวดแข่งขันของนักเรียน 13) แบบสรุปผลรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติของครูและบุคลากรทางการศึกษา 14) แบบสรุปผลรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติที่สถานศึกษาได้รับ 15) แบบสรุปผลการเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน และ 16) แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อย และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม พบว่า

1.1 สภาพปัญหา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยปีการศึกษา 2563 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยภาพรวมเฉลี่ย 60.47 ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ -7.04

1.2 สาเหตุของปัญหา พบว่า เกิดจาก 1) การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ผู้บริหารขาดการบริหารจัดการเชิงคุณภาพหรือขาดการนำหลักการบริหารเชิงคุณภาพมาใช้ 3) ครูไม่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการนิเทศภายในซึ่งเป็นการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน และ 4) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนไม่ปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน

1.3 แนวทางแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม พบว่า โรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ควรดำเนินการตามประเด็นการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา คือ 1) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนโดยปรับปรุงหลักสูตรและออกแบบรายวิชาพื้นฐานเพื่อพัฒนานักเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2) พัฒนาครูและบุคลากร 3) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้รูปแบบ/เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ 4) การบริหารจัดการและการนำองค์กรแบบมีส่วนร่วมโดยให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล

2. รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม พบว่า

- 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูหลังการอบรมพัฒนาสูงกว่าก่อนการอบรมพัฒนา
- 2) ผลผลิตที่เกิดจากการใช้รูปแบบ ด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2564 กับ ปีการศึกษา 2563 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.325 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2564 กับ ปีการศึกษา 2563 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6.23 และ ผลการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2564 กับปีการศึกษา 2563 ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.96
- 3) ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้รูปแบบ ด้านนักเรียนที่ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขัน มีจำนวน 26 รางวัล ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขัน ในระดับต่าง ๆ มีจำนวน 6 รางวัล ด้านรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษา มีจำนวน 7 รางวัล และด้านการเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากสถานศึกษาอื่น มีสถานศึกษา จำนวน 17 แห่ง ได้มาศึกษา ดูงานแหล่งเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน

4. ผลการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม พบว่า รูปแบบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) การบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (2) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ (4) ด้านการบริหารจัดการและการนำองค์กรแบบมีส่วนร่วม 4) วิธีการดำเนินงาน 5) การวัดและประเมินผล และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยรูปแบบมีจุดเด่นสามารถนำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความเหมาะสมกับบริบท สามารถนำไปพัฒนาคุณครูให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน รูปแบบมีจุดด้อย ได้แก่ ไม่มีเงื่อนไขความสำเร็จ แผนภาพไม่มีความสอดคล้องและสื่อความหมายที่ชัดเจนได้ ไม่ได้นำเสนอรายละเอียดของวิธีดำเนินการในรูปแบบของตารางเพื่อแสดงความสอดคล้องสำหรับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบ ได้แก่ ปรับเพิ่มเงื่อนไขความสำเร็จในการนำรูปแบบไปใช้ ปรับแผนภาพให้มีความสอดคล้องและสามารถสื่อความหมายให้ชัดเจนกับคำอธิบาย และนำเสนอรายละเอียดของวิธีดำเนินการในรูปแบบของตาราง

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนา, คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา, กระบวนการมีส่วนร่วม

Title	Model for Developing Educational Quality Management and Standards Using a Participatory Process to Develop the Quality of Students, Waeng Yai Witthayakhom School
School	Waengyai Witthayakhom School. Khon Kaen Secondary Education Service Area Office
Author	Watchara Khongsankham
Year	Academic Year 2020-2022

Abstract

The research aimed to 1) study the problem, cause of the problem and guidelines for solving the student academic achievement problems of Waengyai Witthayakhom School 2) develop a model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School. 3) study the results of using the model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School and 4) improve and develop a model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School. The population includes 42 teachers and 603 students at Waengyai Witthayakhom School in academic year 2021. This research is a population-based study and divided into 4 steps: 1) to study the problem, causes of the problem and guidelines for solving the students academic achievement problem of Waengyai Witthayakhom School. 2) to develop a model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality at Waengyai Witthayakhom School. 3) to study the results of using the model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School and 4) to improve and develop the model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School. The data were collected by 1) a data synthesis

results record form 2) a student academic achievement record 3) interview form for the causes of problems and guidelines for solving the academic achievement problems of students. 4) the results of data synthesis related to the model elements record form 5) workshop recording form to create a model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School 6) model assessment form for accuracy, propriety, feasibility and usefulness and the quality management and educational standards manual using a participatory process to develop the learners' quality at Waengyai Witthayakhom School. 7) educational quality and standards management manual 8) test of knowledge and understanding before - after teacher development training 9) student achievement test 10) desired characteristics assessment form 11) competency of learners assessment form 12) summary of student competition results 13) summary of the awards and honors of teachers and educational personnels 14) summary of awards and honors received by the school 15) summary of the results of being a source of learning and study tours and 16) group discussion recording form (SWOT) for improve a model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality at Waengyai Witthayakhom. The data were statistically analyzed by percentages, averages, standard deviations and content analysis.

The research results showed that:

1. Results of the study from the problem, cause of the problem guidelines for solving the student academic achievement problems of Waengyai Witthayakhom School found that

1.1 Problem condition: the student academic achievement of Waengyai Witthayakhom School compared to the target found that the student academic achievement is lower than the set target. In the academic year 2020, the overall average academic achievement was 60.47 lower than the set target value of 70.47.

1.2 The cause of the problem was found to be due to: 1) teachers' learning management did not organize learning with an emphasis on students. 2) administrators lacked of quality management or lacked of application of qualitative management principles. 3) teachers neglected the importance of internal supervision

activities, which is the supervision and monitoring of teaching and learning and 4) lack of curriculum development and teaching arrangements to be up to date.

1.3 Guidelines for solving the student academic achievement problems of Waengyai Witthayakhom School was found that school should carry out quality management issues and educational standards by 1) develop the curriculum and teaching and learning arrangements by improving the curriculum and design basic courses to develop students according to learning standards and indicators 2) develop teachers and personnel 3) develop learners' quality by using a variety of teaching styles/techniques to develop learners' potential. 4) participatory management and organizational leadership by involving them in making operational decisions, receiving benefits and monitoring and evaluation.

2. Model for Developing Quality management and Educational Standards by Using a Participatory Process to Develop Learners' Quality of Waengyai Witthayakhom School consists of 5 components: 1) principles and reasons 2) objectives 3) components of quality management and educational standards 4) model's operation and 5) measurement and evaluation for accuracy, propriety, feasibility and usefulness of the model for developing quality management and educational standards by using a participatory process to develop learners' quality of Waengyai Witthayakhom School.

3. Results of using the development model for quality management and educational standards using a participatory process to develop the learners' quality of Waengyai Witthayakhom School found that 1) the results of teachers' knowledge and understanding tests after the development training were higher than before the training. 2) the output that resulted from using the form in terms of student achievement, comparing between the academic year 2021 and the 2020 found that learners had an overall average increase of 2.325 percent. In characteristics desired results of students, comparing between the academic year 2021 and 2020, students had an overall average increase of 6.23 percent. And the reading, analytical thinking, and writing students' result, comparing between the academic year 2021 and 2020, students' overall average increased by 5.96 percent. 3) learners' results from using the model who received awards from competitions, there were 26 awards. For

teachers and educational personnels who received awards from competitions at various levels, there were 6 awards. For awards honoring school, there were 7 awards, and in terms of being a learning resources from others, there were 17 schools that came to study the learning resources in the school.

4. The results of improving and developing the model for developing the management of educational quality and standards using a participatory process to develop the learners' quality of Waengyai Witthayakhom School, it was found that the model consists of 6 elements: 1) principles and reasons, 2) objectives, 3) management of educational quality and standards, consisting of 4 sub-components: (1) curriculum development and teaching and learning management, (2) teacher and personnel development, (3) learners' quality development, and (4) participatory organization management and leadership. 4) model's operation 5) measurement and evaluation and 6) success conditions by model has strong points that can be used to develop student quality. Encourage teachers to organize teaching and learning with an emphasis on students and appropriate to the context can be used to develop teachers to be effective and affect the learners' quality. The format has weaknesses such as there are no conditions for success, the diagrams are not coherent and clearly descriptive, they do not present details of the procedures in the form of tables to show consistency. The suggestions for improving and developing the model, including increasing the success conditions in apply the form, adjust the diagram to be consistent able to clearly convey the meaning of the description and presents details of how to proceed in the form of a table.

Keywords: development model, quality management and educational standards, participatory process.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี อันเนื่องมาจากมาจากการได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ดร.สายัณห์ ฝาน้อย รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญญานันท์ ผู้ช่วยคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ดร.สายสมร ศักดิ์คำดวง อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ดร.เรืองยศ แวดล้อม ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองเรือวิทยา ดร.วรวิทย์ โพธิ์ศรี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองกุงดิ่ง นายศักดิ์เดช ทาช้าย ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ดร.คมสันต์ ชุมอภัย ผู้อำนวยการโรงเรียนภูเวียงวิทยาคม ดร.วิศิษฐ์ มุ่งนากลาง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และ ดร.โกสิน สະຕະ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคมทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินการตลอดมาเป็นอย่างดี พร้อมทั้งนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้ และเก็บข้อมูลจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้จนเกิดประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาจนให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง และขอมอบความกตัญญูตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียวและยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในงานวิจัยต่อไป

วัชระ คงแสนคำ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ณ
สารบัญตาราง	ตม
สารบัญภาพ	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	4
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	13
1.1 ความหมายของรูปแบบ	15
1.2 ประเภทของรูปแบบ	17
1.3 องค์ประกอบของรูปแบบ	20
1.4 การพัฒนารูปแบบ	24
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา	26
2.1 ความหมายของการวิจัยและพัฒนา	26
2.2 ความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา	27
2.3 ประเภทของการวิจัยและพัฒนา	28
2.4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและพัฒนา	29
2.4.1 กระบวนการวิจัยและพัฒนา	29
2.5 ลักษณะของการวิจัยและพัฒนา	32

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการสถานศึกษา	33
3.1 ความหมายของการบริหารและการจัดการสถานศึกษา	34
3.2 ความสำคัญของการบริหารและการจัดการสถานศึกษา	34
3.3 ขอบข่ายของการบริหารและการจัดการสถานศึกษา	35
3.3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	37
3.3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	37
3.3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	40
3.3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	44
3.3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	49
3.3.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	53
3.3.7 การนิเทศการศึกษา	54
3.3.8 การแนะแนวทางการศึกษา	57
3.3.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	58
3.3.10 การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	61
3.3.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กร	64
3.3.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	64
4. แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้น พื้นฐาน	65
4.1 การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	65
4.2 ความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	67
4.3 แนวคิด หลักการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	68
4.4 ประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน	74

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
5. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม	81
5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม	81
5.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม	82
5.3 ลักษณะการมีส่วนร่วม	84
5.4 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา	85
5.4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	86
5.4.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	87
5.4.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	89
5.4.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	89
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการความร่วมมือเพื่อพัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาระดับห้องเรียน	90
6.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	91
6.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS)	92
6.1.2 แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)	93
6.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้แบบรวมพลัง 5 ขั้นตอน (CO-5STEPS)	94
7. การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	95
8. สภาพทั่วไปและบริบทของโรงเรียนวงแหวนวิทยาคม	104
8.1 ข้อมูลทั่วไป	104
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	108
9.1 งานวิจัยภายในประเทศ	108
9.2 งานวิจัยต่างประเทศ	114

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
10. กรอบแนวคิดในการวิจัย	117
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	119
1. ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	119
1.1 ขั้นตอนที่ 1.1 สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ การบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	119
1.2 ขั้นตอนที่ 1.2 ศึกษาสภาพปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	121
1.3 ขั้นตอนที่ 1.3 การศึกษาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	122
2. ขั้นตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวง ใหญ่วิทยาคม	125
2.1 ขั้นตอนที่ 2.1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ	125
2.2 ขั้นตอนที่ 2.2 สร้างรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	126
2.3 ขั้นตอนที่ 2.3 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	129
3. ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	131

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	
3.1 ขั้นตอนที่ 3.1 ศึกษาผลการพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	131
3.2 ขั้นตอนที่ 3.2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	133
4. ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	135
บทที่ 4 ผลการวิจัย	138
1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	138
2. ลำดับขั้นตอนในนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	138
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	139
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	167
1. สรุปผลการวิจัย	167
1.1 ผลศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ปรากฏตามประเด็น	167
1.2 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	168
1.3 ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	169

สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ (ต่อ)	
1.4 ผลการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	171
2. อภิปรายผลการวิจัย	172
3. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	177
4. ข้อเสนอแนะ	178
บรรณานุกรม	179
ภาคผนวก	188
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	189
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	193
ภาคผนวก ค คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	220
ภาคผนวก ง การตรวจสอบรูปแบบ	228
ภาคผนวก จ คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระดับห้องเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น	239
ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรม	269
ภาคผนวก ช หนังสือขอความอนุเคราะห์	277
ภาคผนวก ซ หลักฐานการเผยแพร่	306
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ	14
2.2	สรุปความหมายของรูปแบบ	16
2.3	สรุปประเภทของรูปแบบ	19
2.4	สรุปการพัฒนาารูปแบบ	25
2.5	การสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	103
4.1	ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	139
4.2	ข้อมูลเปรียบเทียบค่าเป้าหมายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม	140
4.3	ผลการการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบด้านการศึกษา	143
4.4	ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ด้านความถูกต้อง	146
4.5	ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ด้านความเหมาะสม	147
4.6	แสดงผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ด้านความเป็นไปได้	147
4.7	ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ด้านความเป็นประโยชน์	148
4.8	ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาการจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม ก่อนและหลังการอบรมพัฒนา	149

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม ระหว่างปีการศึกษา 2563 กับ ปีการศึกษา 2564	150
4.10	ผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2563 กับ ปีการศึกษา 2564	152
4.11	ผลการเปรียบเทียบการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2563 กับปีการศึกษา 2564	153
4.12	สรุปผลการประกวดแข่งขันของนักเรียน โรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	154
4.13	สรุปผลรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติของครูและบุคลากรทางการศึกษา อันเนื่องจากการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	158
4.14	สรุปผลรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติที่สถานศึกษาได้รับอันเนื่องจากการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	160
4.15	สรุปผลการเป็นแหล่งเรียนรู้ และศึกษาดูงานของสถานศึกษาจากสถานศึกษาอื่น อันเนื่องจากการใช้รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	161
4.16	สรุปผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับจุดเด่น จุดด้อยและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม	163

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย
3.1	ขั้นตอนการวิจัย
4.1	ร่างรูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม
4.2	รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนวงใหญ่วิทยาคม